

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 277. — ŠTEV. 277.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 25, 1932. — PETEK, 25. NOVEMBRA 1932

VOLUME XL. — LETNIK XL.

DRŽAVNI DEPARTMENT JE ODGOVORIL ZAVEZNIKOM

HOOVER ZAHTEVA, DA MORAJO PLAČATI, TODA PUSTIL JE ODPRT IZHOD ZA POGAJANJA

Državni tajnik je odgovoril na angleško, francosko in belgijsko noto. — Roosevelt je, v nasprotju s parlamentarnimi voditelji, za možno revizijo vojnih dolgov. — Evropske države morajo plačati Ameriki do 15. decembra stopetindvajset milijonov dolarjev.

WASHINGTON, D. C., 24. novembra. — Državni tajnik Stimson je včeraj izročil poslanikom Anglije, Francije in Belgije odgovor na note, v katerih so prosile za nadaljni moratorij oziroma revizijo vprašanja vojnih dolgov.

Slične prošnje sta poslali tudi Poljska in Čehoslovaška, toda državni department še ni odgovoril nanje.

Dasi ameriški odgovor ni bil objavljen, je splošno znano, da zahtevajo Združene države od svojih evropskih dolžnic do 15. decembra plačilo v znesku \$125,000,000.

V Beli hiši je bila podana izjava, da Amerika pod nobenim pogojem ne bo podaljšala moratorija, pušča pa odprta vrata za nadaljna pogajanja. Končno in odločilno besedo o tem bo seveda izpregovoril kongres.

Istočasno predlaga predsednik Hoover ustanovitve zadolžne komisije, ki naj bi imela slično nalogo kot jo bosta imela ameriški delegaciji na razorožitveni konferenci ter na svetovno gospodarski konferenci, ki se bo prihodnje leto sestala.

Kongres je svoječasno že zavrnil Hooverjev predlog za obnovitev komisije, ki bi se pečala z vojnimi dolgi, dočim je sedaj odpor proti taki komisiji še dosti večji.

Bodoči podpredsednik in sedanji speaker poslanske zbornice, Garner, je rekel včeraj v imenu te mogočne opozicije, da je Hoover sam proti črtanju oziroma zmanjšanju vojnih dolgov in da bi bilo vsled tega brez pomena začeti z dolžniki kaka pogajanja.

Roosevelt je v tem pogledu nekoliko drugačnega mnenja. On zavzema stališče, da ima vsak dolžnik pravico, pojasniti vzroke, na katere temelji svoje prošnje oziroma zahteve. Ako so ti vzroki dobro utemeljeni, utegne priti do kakih pogajanj glede revizije vojnih dolgov.

WASHINGTON, D. C., 23. novembra. — Po posvetovanju s parlamentarnimi voditelji svoje stranke se je odpeljal Franklin D. Roosevelt proti Warm Springs, Ga., kjer bo deset dni počival.

Pred odhodom so bili pri njem časniški poročevalci. Rekel jim je, da pričakuje od sedanjega kongresa, ki je še vedno republikanski, sledeče: — dovolitev dobrega piva, uravnovešenja proračuna in izdatno pomoč farmerjem.

LONDON, Anglija, 24. novembra. — Odločne ga Hooverjevega "Ne!" ne smatrajo tukajšnji vladni krogi za definitivni odgovor na prošnjo Anglije za podaljšanje moratorija oziroma za revizijo vojnih dolgov.

Jutri se bo sestal posebni kabinetni odbor in se baval z ameriškim odgovorom na angleško noto. Najbrž bo poslala Anglija v Washington nadaljno noto, v kateri bo pojasnila nadaljne vzroke, zakaj ne more plačati.

Angleški državni zakladničar Neville Chamberlain v kojega področje spada ta kočljiva zadeva, je rekel danes v poslanski zbornici, da vlada še ni pripravila končne uradne izjave in da mu zaenkrat še ni znano, kdaj bo to storila.

Na vprašanje, če bi škodovalo kreditu Anglije, ako bi bilo plačano decembarsko odplačilo v zlatu,

De Valera zaključil debato o Mandžuriji

FEDERACIJA ZA DOBRO PIVO

Konvencija delavske federacije b o zahtevala odpravo prohibicije. — Samo pivovarne bi zaposile 150,000 delavcev.

Cincinnati, Ohio, 24. novembra. — Delegati letne konvencije American Federation of America bodo z veliko večino sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, da prihodnji kongres, ki se sestane 5. decembra, sprejme postavbo, ki odpravi prohibicijo.

Agitacija za odpravo prohibicije bo vodila Hotel and Restaurant Workers International Alliance ter jo bodo podpirali tudi delegati drugih obrtov.

Mednarodna unija United Brewery, Flour, Cereal and Soft Drink Workers of America zatrjuje, da bo vsled izpremembe ali odprave Volsteadove postavbe zaposlenih mnogo delavcev. Pravijo, da bodo pivovarne samo za popravilo svojih pivovarn izdali 100 milijonov dolarjev in da bo zvezna vlada dobila na leto v davkih \$300,000,000. Pri tem pa bo tudi vlada prihranila mnogo milijonov dolarjev, ker ji ne bo treba plačevati prohibicijskih agentov za izvedbo prohibicije.

Leta 1919 je bilo v pivovarnah in raznih drugih podjetjih, ki so v tesni zvezi s pivovarnami, zaposlenih 1,250,000 delavcev. Poleg tega je bilo na milijone delavcev zaposlenih pri kopanju premoga, pri razvažanju piva itd. Leta 1918, kakor je razvidno iz zveznih podatkov, je pivovarska industrija porabila 3,000,000 ton premoga in nad 83,000,000 bušljev ječmena.

MRS. MOONEY JE V MOSKVI

Moskva, Rusija, 24. novembra. — Mati zaprtega kalifornijskega delavskega voditelja, Toma Mooney, je prišla v Moskvo z revolucionarnimi pozdravi svojega sina v upanju, da jo bo sprejel v avdijenco Josip V. Stalin.

Mrs. Mooney je ameriška delegatinja na kongresu Mednarodne rdeče pomoči. Njen poglavitni namen je, da izroči "tovarišu" Stalinu pismo svojega sina, zahvaljujoč se za rusko pomoč v boju za njegovo oprostitev. Pismo je bilo pisano v San Quentin kaznilnici in se glasi:

— Ako revolucionarni delavci ne bi bili demonstrirali pred ameriškim poslaništvom v Petrogradu v aprilu leta 1917, ne bi mogel pisati tega pisma iz svoje krate v kateri se nahajam že 17 let. Ta manifestacija mi je rešila življenje in mi je dala priložnost, da sem deležen s Teboj veselja, da obhajamo petnajsto obletnico oktobrske revolucije.

To pismo nosi podpis Tom Mooney, št. 31,921.

je megljeno odgovoril: — Razmotrivali bomo o vseh faktorjih, ki pridejo pri tem v poštev.

Sir Robert Horne, ki je bil pred desetimi leti državni zakladničar, je odločno pozval vlado, naj plača svoj delež Ameriki. Dostavil je pa, da bodo Združene države s svojo trdovratnostjo škodovala svetovni trgovini in onemogočile povratek prosperitete.

FRANCOSKO - ITALIJANSKI SPORAZUM

Med Francijo in Italijo bo sklenjen sporazum glede mornarice. — Amerikanci imajo upanje.

Zeneva, Švica, 24. novembra. — Francosko-italijanska pogajanja glede mornarice, ki so se obnovila s posredovanjem zastopnikov Združenih držav, kažejo dober uspeh.

Vsa znamenja kažejo, da bo dopolnjena londonska pogodba, katero so sklenile Japonska, Anglija in Združene države in ostane samo še Francija in Italija, da se pridruži tej pogodbi.

Ameriška delegacija si je za vzela za svojo nalogo, da dovede do tega sporazuma. Z ozirom na Hooverjev načrt za razorožitev je neobhodno potrebno, da prideta Francija in Italija do končnega sporazuma glede vojne mornarice in pristopita v vrsto drugih sil, ki so sklenile razorožitveno pogodbo glede mornarice.

Washington je imel upanje, da bi Združene države mogle preustiti Angliji, da posreduje med Francijo in Italijo in da bi Združene države ostale neobvezne. Vendar pa kaže, da so Združene države sklenile, da se malo bolj nimate za zadevo, ne v namenu, da bi se vmešavale v evropske zadeve, temveč samo, da bi mogoče našle kako pot, ki bi vodila do sporazuma med Francijo in Italijo.

Ameriški zastopnik Norman H. Davis je imel o tem razgovor z vladnimi zastopniki vlad v Parizu in Italiji. O teh posvetovanjih so bili natančno poučeni mornariški izvedenci Anglije, Francije in Italije.

Ameriški zastopniki so predložili svoj načrt, da se prihodnja štiri leta zniža mornariški program na najnižjo stopinjo.

Francija in Italija sta obe zadovoljni, da se pogajata na tej podlagi. Splošno se domneva, da bodo bodoča pogajanja med Francijo in Italijo imela zadovoljiv uspeh.

KOMITAŠI SO BILI PREGNANI

Beograd, Jugoslavija, 24. nov. — Uradno poročilo naznanja, da so tri skupine po pet komitašev skušale prekoračiti mejo iz Bolgarske v jugoslovansko Macedonijo blizu Zareva, toda obmejna straža jih je s puškami pregnala. Po prejšnjem pa so komitaši vrgli na stržo bombe in so na njo streljali. Pri begu so pustili veliko zalogo municije in bomb.

Jugoslovanska vlada je pozvala jugoslovansko-bolgarsko obmejno komisijo, da zadevo preišče.

PARAGVAJSKA KAVALERIJA PORAŽENA

Zvabili so jih v zasedo. 500 paragvajskih vojakov ubitih. — Prišli so med dva ognja.

La Paz, Bolivija, 24. novembra. — Bolivjsko vojno ministrstvo naznanja, da je bolivijska infanterija zvalila v zasedo oddelek paragvajске kavalrije in je s strojnimi puškami od dveh strani postrelila 500 paragvajskih vojakov.

Asuncion, Paragvaj, 24. nov. — Vojno ministrstvo naznanja, da je bilo v dosedanjih bojih v Gran Chaco okrajn ubitih, ranjenih, ali po pogrešanih 1850 Paragvajcev in 3000 Bolivijcev.

Saavedra, Gran Chaco fronta, 24. novembra. — Nad 20,000 bolivijskih in paragvajskih vojakov je pripravljenih za veliko bitko, ki naj konča spor med obema državama zaradi Gran Chaco in ki je zahtevala zadnja dva tedna nad 1500 življenj.

Bolivijsci so v zakopih, ki imajo obliko pravega kota in obkrožujejo okoli pet kvadratnih milj. Začasno so ustavili prodiranje Paragvajcev proti zapadu. Obe nasprotni vojski sta dobili ojačanja. Večja bitka se mora pričeti vsak čas.

Zadnje dni je bilo le malo bojev, toda bojno polje je posejano z mrlji. Nobena stran se ni brigala, da bi jih pokopala.

Bolivijsci so se zakopali in utrčili, da ustavijo stalno prodiranje paragvajске lahke infanterije. Paragvajci so zaporedoma zasedli pet trdnjav: Fernandez, Plantanillos, Jayumba, Bolivar in Loa.

Bolivijska armada se je utaborela nasproti trdnjavi Saavedra, ki je njih prvi sedanji cilj.

Odkar so Paragvajci pred nekaj tedni zavzeli trdnjavo Boqueron, so dosegli uspeh za uspehom. Zdaj pa so bili ustavljeni v svojih utrdbah. Njih poveljniki so odločni prodrati skozi džungle in pregnati Bolivijce. Bolivijci pa so ravno tako odločni upirati se paragvajskemu prodiranju.

Obe republiki sta sedaj že v šestmesečni nenapovedani vojni za posest Gran Chaco okrožja, čigar last je španska vlada pustila nedoločeno. Boji so se pričeli navzlic skupnemu prizadevanju vseh ameriških držav, ki imajo svoj odbor v Washingtonu.

Gran Chaco, je nizko trioglato ozemlje, močvirno in posejano z jezeri. To ozemlje hoče imeti Bolivija, da preko njega dobi dohod do reke Paragvaj, od koder ima dostop do Atlantika. Bolivija je izgubila svoja pristanišča na Pacifiku v vojni s Čile leta 1883 in je sedaj edina država v Južni Ameriki, ki nima ob morju nobenega pristanišča.

ŠTIRJE MAJNERJ SO BILI REŠENI

Pottsville, Pa., 24. novembra. — Ko je voda zalila Brookside Collieries majno, sta dva majnerja izgubila življenje, štirje pa so bili rešeni.

JAPONSKA JE ZAPRETILO Z IZSTOPOM IZ LIGE NARODOV

ZENEVA, Švica, 24. novembra. — Eamon de Valera, predsednik svobodne irske države, je danes zaključil besedni boj med zastopnikom Kitajske in Japonske glede mandžurskega vprašanja. Kot predsednik sveta Lige narodov je končal debato, ki se je vršila tri dni med Japoncem Matsuoko in Kitajcem dr. Wellingtonom Koo.

Takoj nato je rekel, da bo zaslisan lord Lytton, predsednik komisije, ki je na licu mesta preučeval položaj.

Proti temu je odločno nastopil Japonce Matsuoka. Rekel je, da so člani komisije sestavili poročilo ter ga predložili svetu Lige narodov in da je s tem zadeva rešena. Predsedniku komisije se ne sme dovoliti, da bi količjak izpremenil poročilo ali da bi mu bila dana prilika za debato o mandžurskem vprašanju.

Po kratkem besednem sporu s kitajskim zastopnikom je rekel zastopnik Japonske:

— Japonska je bila vedno in je še danes najbolj zvesta podpirateljica Lige narodov. Taka bo tudi v bodoče, ako ji bo dovoljeno skrbeti za svojo lastno eksistenco ter za mir na Daljnem istoku. Ako ji to ne bo dovoljeno, bo začela hoditi svojo lastno pot.

Člani Lyttonove komisije so se danes popoldne posvetovali, če naj odgovore na izvajanja kitajskega in japonskega zastopnika.

Ameriški delegat na razorožitveni konferenci, Norman Davis, se je danes posvetoval o problemih razorožitve z angleškim zastopnikom Simonom ter Paulom Bonecourtom in Matsudo, ki zastopa Francijo oziroma Japonsko. Pozneje je rekel: — Vsa stvar je v dobrem teku. Napredek je tak, kakoršnega smo pričakovali.

ARETACIJA DUHOVNIKOV

Mexico City, Mehika, 24. nov. — Župan mesta Monterey je izdal ukaz za aretacijo vseh duhovnikov v Monterey.

Duhovniki so obdolženi, da so objavili nek članek v listu "Hoja Dominical", v katerem napadajo zvezno vlado in izjavljajo, da si sedanje javne šole v nasprotju s katoliško vero. Članek pozivlja verne katoličane, da ne pošiljajo svojih otrok v javne šole.

BRAZILCI SO PRIŠLI V LIZBONO

Lisbona, Portugalsko, 22. nov. — Vojaški poveljnik brazilske revolucije, general Klinger, s sedmimi drugimi brazilskimi političnimi izgnanci je prišel s parnikom "Siqueira Campos". Vsi izgnanci se bodo nastanili na Portugalskem, dokler jim izprememba političnih razmer ne dovoli, da se zopet vrnejo v domovino.

Med izgnanci so prejšnji predsednik drž. Sao Paulo dr. Altino Arantes, bivši poljedelski minister dr. Antonio Sales, več častnikov in trije časnikarji.

Prejšnji novo izvoljeni brazilski predsednik dr. Julio Prestes je pred nekaj dnevi prišel na Portugalsko iz Buenos Aires, kjer je čakal na izid brazilske revolucije.

JUGOSLOVANI OSKRUNILI GROBOVE?

Rim, Italija, 24. novembra. — Iz Zadra prihaja poročilo, da so hrvatski prebivalci na bližnjem otoku v vasi Sv. Ivana napadli italijansko zabavo. Poškodovali so tudi nekaj hiš italijanskih podanikov.

Zatem pa so napadalec odšli na pokopališče v vasi Bobošici, kjer so razbili grobnice družin v Chigo in Cervone.

Italijanski konzul v Splitu je takoj vložil pri jugoslovanski vladi oster protest.

LINCOLN JE DOLOČIL ZAHVALNI DAN

Springfield, Ill., 24. novembra. — Predsednik Abraham Lincoln je določil zadnji četrtek v novembru za zahvalni dan za Združene države.

Zahvalni dan so obhajali prvi naseljenici do leta 1621.

Medtem ko je Lincoln določil tri ameriške praznike med državljansko vojno, je 20. oktobra 1864 tudi določil zadnji četrtek v novembru za zahvalni dan in od tega časa so po njegovem zgledu vsi predsedniki vsako leto izdajali svojo objavo in določevali zadnji četrtek v novembru za Zahvalni dan.

NI DOVOLJENO SADITI DREVEŠA KAVE

Rio de Janeiro, Brazilija, 24. novembra. — Predsednik Vargas je izdal odredbo, po kateri za tri leta ni dovoljeno saditi dreves kave.

Po tej odredbi ni samo prepovedano saditi novih dreves, temveč tudi presajati stara drevesa. Ta odredba je bila izdana v namenu, da se prepreči preobilni pridelek kave, ker ima dežela že sedaj preveliko zalogo kave. V skladiščih se nahaja 18,000,000 vreč kave in sedanji pridelek znaša večjo množino, kot pa je bo mogoče izvoziti, dasiravno je bilo v zadnjih mesecih uničenih 10 milijonov 400,000 vreč kave.

ALFONZ SE NE ODPOVE PRESTOLU

Pariz, Francija, 24. novembra. — Bivši španski kralj Alfonz je znova odklonil, da bi se odpovedal španskemu prestolu. Delegacija španskih monarhistov, med katerimi je tudi nekdanji španski minister, je priporočila bivšemu kralju, da se odpove španskemu prestolu v korist svojega sina princa Juan. Alfonz pa je ta predlog odločno zavrnil.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

VINKO POŽUN (bivši legijonar):

PET LET V FRANCOSKI TUJSKI LEGIJI

Vsi dvjesto Slovencev in kakih tisoč Jugoslovancev bo v legiji. — Mnogo jih je v pisemskih stikih s svojimi domačini. Celo naše časopise sem včasih v legiji videl, posebno Domoljuba, ki je šel potem iz rok v roke. In tudi "Slovenec" mi je bil v legiji poslan. Preko Francije. Zato se mi tembolj čudno zdi, da ni še nihče popisal legijonarskega življenja in da pišejo naši listi, kakor sem zvedel, o legiji različne pravljice, ki ne odgovarjajo resnici. Zato hočem čitatelje zanimati, kaj sem tekom svoje petletne službe v legiji videl in spoznal. Pri svojem popisovanju ne bom ničesar dodajal, pa tudi ničesar ne bom omiljeval, narobe bom po svojih najboljših močeh skušal pokazati stvari take, kakor resnično so.

Najprej: vseh legijonarjev je okrog 60.000 in so prišli z vseh strani sveta. Največ, dobra polovica, jih bo po mojem mnenju Nemcev. Zelo veliko je tudi Rusov in Poljakov. Vseh narodnosti pa računajo, da je v legiji vsaj petdeset. Kar jih je Francozov, so zapisani pod tujim imenom in pod tujim državljanstvom. Oficirji so seveda vsi Francozi, vsaj naturalizirani. Pri vstopu v legijo preiskujejo vojaške oblasti zelo natančno kandidatovo zdravje in njegove telesne sposobnosti. Za vse drugo pa ne nič ne ugotovijo in lahko vsak navede za svoje ime in za svojo rojstno državo, kar hoče. Ravnotake jim ni nič mar preteklost napake legijonarja in jih resnično mnogo pride v legijo prav iz tega namena, da bi zabrisali sled za seboj. Mnogo jih pride iz tako imenovanih boljših stanc.

Če hoče imeti legija kakšen pomen, je že po vsem tem razumljivo, da mora vladati v njej stroga disciplina. Menda je ni take nikjer več na svetu. Posebno dresajo mladih rekrutov je resnično komaj znosna. Kolikokrat in kako žal mi je bilo, da sem se priglasi v legijo. Ampak, kadar si enkrat v njej, ne pomaga nič več. Koliko jih uide, kot se pravi poizkušajo dezerterirati, toda le malokomu se posreči. Za desertarstvo je v slučaju vojske določena smrtna kazen. Vendar so veliko bolj pogosto dezerterije v mirnem času, za kar je določena več let ječe. Sploh so kazni v legiji težke. Tudi morajo biti. Kazen 89 dni ječe smatrajo za majhno in se šteje še v čas službe. Večji pregreški pridejo pred Tribunal militaire, kjer se kar tako igrajo s kaznimi: po tri, štiri, pet, pa tudi osem do deset let. Tepejo pa elgijonarjev ne. Tudi tako umazano jih nihče ne zmerja kakor rekrute v naši vojski, katero sem tudi služil. Jaz sam ne bi šel nikoli več in za nobene denarje v legijo, čeprav sem postal caporal in sem celo imel neke posttranske zasluge. Moram pa spet reči, da sem v legiji marsikaj videl in se marsičesa naučil. Tudi ne smem zmolčati, da ostanejo

nekateri v legiji tudi še po odsluženem petletnem roku, čeprav večinoma komaj čakajo, da bi njihova obveznost minila.

Samo tega me ne smete vprašati, zakaj sem prav za prav šel v legijo, ko mi ni bilo treba. Tega pa ne vem, kakor tudi večina mojih tovarišev ne. Bila je to želja po novih krajih in po nenavadnih doživljajih, združena z nevednostjo in zaslepljenostjo.

Kakor je znano, razpada legija v pet regimentov, ki so stacionirani večinoma v severni Afriki, Alžiriji, Maroku in Tunisu, eden pa je tudi v Indo-Kini. Če je treba, pošljejo seveda legijonarje tudi drugam. Za časa vojne so se hrabro borili na evropskih bojiščih. Posebno so se izkazali tudi v francoskih bojih proti Druzom v Siriji. Legijonarji so v glavnem surovi, divji in brezprimerno hrabri vojaki, kar je že v tradiciji in na kar so sila ponosni. Imenovani so, bande de bandits, v čemer je pol zaničevanja in pol občudovanja in strahu. Tako nekako mislijo o sebi tudi legijonarji sami. Sila so oblasti, če le morejo, napadajo oddelke drugih vrst francoske vojske in celo nočne straže in patrulje. Posebno, če so pijani. Napilejo pa se, če je zato le kakšna prilika, ali pa tudi, če je ni. Za časa vojne se znašajo nad sovražnikom. Legija daje redno na najbolj nevernara mesta. Kadar ni vojske, hočejo pa skazati svojo premoč nad oddelki drugih vrst orožja. Če tudi teh ni dobiti, pa se stepejo med seboj. Ti tepeži so torej v glavnem le fantovska objestnost in prekipeljava moč.

V vojski so zvesti. Redko kaj legijonar dezertira pred sovražnikom. Znano je, da so se med svetovno vojno legijonarji nemške narodnosti hrabro borili proti svojim rojakom iz raja.

Legijonarji so sicer predvsem vojaki, vendar kadar ravno vojska ni, zidajo, kakor svojčas Rimljani, tudi ceste, gradijo mostove, železnice, trdnjave. Vsak profesionist pride na svoj račun. Na splošno so jim veliko ljubše vojske kakor taka miroljubna dela.

Hrana je na splošno dobra. Vendar ni preobilna, češ, da debelijo legijonarjev ne rabijo. Ne bi bili dovolj okretni in zato ne dovolj uporabni. Na splošno ni legijonar nikdar zadovoljen, vedno je lačen, a še bolj jezen. Ob praznikih dobijo vendar dovolj priboljškov, paket cigaret, steklenico finega vina in vsa hrana je boljša. Po četrtr litra dobrega vina pa dobijo sploh vsak dan.

Plača je neznatna. Prvo leto ni ti po en frank na dan. V Maroku dobijo na primer legijonarji po 11.75 frankov na petnajst dni. — Drugo in tretje leto dobe malo manj ko po 4 franka na dan. Ko je končal svojo službo, mu plačajo v Marseille-u vsega skupaj še pet frankov.

Po treh letih službe more postati legijonar francoski državljane brez plačila take. To so vse njegove ugodnosti. K večjemu še, da lahko postane kot naturalizirani francijanec tudi legijski častnik in avanzira do colonela (polkovnika). Podčastnik seveda lahko postane tudi kot inomelec.

Čitatelje bodo najbrž bolj zanimale druge stvari, ali za uvod sem mislil, da moram omeniti te splošnosti.

Glavni znak v legiji je velika surovost in divjost obnašanja v prostem času. Dočim vlada v službi na strogo disciplino. Red in snaga sta pretirano natančna. Kadar sta seveda mogoča. V pušavi se zaradi pomanjkanja vode često ni mogoče umiti ali briti po štirinajst dni ali še več. Samo na orožje in na zložitve oprave pa gledajo tudi tam. Nadaljna legijonarska značilna poteza je veliko nagujene h pijanci in spolna razbrzdanost.

Pijača je skoraj edina njihova uteha in edino razvedrilo. Znanje pa si jo dobiti na najbolj rafinirane načine, če je vojaščina še bolj zastražena in izhod še bolj strogo zabranjen. Prevariti oficirje in straže, to je zanje najlepši užitek. Kadar smejo v mesto, se redno napilejo in stepejo. Vse se jih boji. Samo na posebno zvite načine jih je mogoče potem krotiti. Njihovo posebno veselje so steklenice, prazne ali polne, ki jim služijo namesto ročnih granat. Če taborijo za daljši čas daleč stran od mesta, se vedno dobi kaj Judov ali Arabcev, ki pridejo s svojimi kantinami za njimi, iščeč dobika. Kar čudim se, kako morejo napraviti kaj dobika, saj so legijonarji skoraj brez denarja, a napravljajo veliko škodo na o prav.

Glavna naloga legijonarjev je, da varujejo francosko posest v napoli podjarmljenih krajih, ki so v resnici samo še na pol francoski. Domačini — rekli smo jim le Arabci — so Francozom vedno upirajo in sovražijo z njimi vred sploh vse Evropejce. Skrajno nevernaro je hoditi po deželi v manjših skupinah in brez orožja. Seveda niso vse pokrajine severne Afrike tako nevarne, toda mi smo bili več nastajeni po najnevarnejših. So pa te dežele bogate rud, zato jih tudi Francozi ne pustijo iz rok. Seveda pravijo tudi, da morajo širiti po njih civilizacijo. Po takih pokrajinah patrolirajo legijonarji in večjih ali manjših skupinah in jih držijo v strahu in pokorščini. Vedno morajo biti pripravljeni na zahtiven napad večje ali manjše arabske skupine. Posebna naloga na takih marših je neznozna vročina in pomanjkanje vode za ljudi in živali.

Pogosto smo bili legijonarji do smrti izmučeni, predno smo prišli do zelenice, kjer je bilo dovolj vode in je bilo zato mogoče postaviti šotore in prenočiti.

Arabei so dobri strelci, ki razpolagajo z raznovrstnim, tudi prav modernim orožjem in celo z lahkiimi topovi. Najbolj se bojijo legijonarji njihovih nožev, s katerim svojim žrtvam zelo enostavno in spretno režejo vratove. Če se jim ne zdi, da so zaslužili kako hujšo kazn. Pa tudi v svoje golo veselje in drugim v svarilen zled režejo ujetnikom jezike, ušesa, nosove, iztikajo jim oči. Nazadnje jih navadno prepustijo ženskam v nadaljno mučenje. Seveda plačujejo legijonarji arabskim ujetnikom milo za drago. Gorje mu, kdor je prišel v njihove roke, kar pa se ne zgodi ravno pogosto, ker Arabci svojo pu-

šavo poznajo in pravočasno zbeže. Zato legijonarji vedno hranijo po eno patrono — zaso.

Možem pomagajo v bojih tudi žene, ki so zelo hrabre in se malo bojijo naših krogel.

Živijo pa Arabci na splošno v veliki revščini. Zemlja je peščena in gorata. So slabi delavci in zaslužijo na dan po 7 ali 8 frankov. Ženske celo samo po 3 ali 4 franka. Kar jih je evropskih delavcev, služijo več. Približno kakor v Franciji ali še boljše. Hrana je poceni, samo stanovanj so zelo draga. Mi smo imeli naj omenom, da sem našel celo tam doli v Afriki tudi nekaj Jugoslovancev, največ Hrvatov in Srbov, pa tudi Slovencev, ki so zaposleni posebno v okolici mesta Casa-Blanca in Marrakech.

Francozom prijazni Arabci, pravilne sumis, podvrženi, prihajajo v celih trumah do samih vojašnic — prosit kruha in ostankov jedi. Posebno kruha nismo smeli jesti vsprico njih, ker so nam ga hoteli siloma strgati iz rok. Kateri so seveda samo na pol podjarmljeni, ne marajo imeti stika v Evropejci, oziroma so pripravljani samo na kak zahtiven stik iz zasede.

Nekaj posebnega v legiji so tako imenovani izčasni zakoni med legijonarji in Arabkami. To so zakoni, ki jih je lahko hitro zvečati, pa spet hitro razvezati. Legijske oblasti teh zakonov nimajo rade, vendar jih ne branijo. Sklepajo se seveda samo civilno, ne cerkveno. Če je legijski oddelček prestavljen, grede to žene včasih za svojimi možmi, včasih pa tudi čakajo, da se vrnejo moške na svoja stara mesta. Ko je konec službe v legiji, je seveda navadno tudi konec takega zakona in žena si poišče drugega kompanjona. Nekateri se pa čez čas s takimi Arabkami tudi cerkveno poročijo. Arabke se seveda pokristjanijo in postaneja včasih prav dobre in zveste žene, ki jim vzamejo legijonarji potem tudi v svoje domače kraje.

Tako poročena "srečna zakonec" si sežidata blizu vojašnice skromno arabsko kočico imenovano gurma, kamor legijonar vedno odhaja, kadar ni v službi. Živi se žena z možem plača. Včasih ji pri- neset tudi ostaneke jedi, posebno za praznike.

Je pa ta gurma zelo preprosta in skromna hišica brez okna, velika dva do tri metre v kvadratu. Vrata so tako nizka, da je treba lezti skozi njo po štirih. Spijo pa Arabci in tudi taki evropski "zakonec" kar na tleh. Za kuhanje imajo postavljen sredi hiše posebne vrste lonce, ki ga obložijo z lesenim ogeljem, katero razžarijo s posebnimi ročnim palom in si tako, kuhajo svoje malice: neki rastlinski čaj, jutraj, opoldne in zvečer; opoldne in zvečer si poleg tega (po knajpovem načinu) opravižjo se ječmena ali koruze in pečejo pepelnjak, čudno spacano in na pol pečeno testo. V posebno hudi vročini kuhajo in pečejo tudi kar na prostem.

Na snago Arabci na splošno ne dajo veliko.

Po veri so Arabci kajpada Mohamedani. Legijonarji so sicer večinoma katoličani, vendar se za vero ne zmenijo veliko. Ne kakor bi bili čisto neverni. Še manj so veri ali cerkvi sovražni. Pač pa jih je nekam sram pokazati svoja verska čustva, ki niso v skladu z njihovim življenjem. Kadar pridejo v večja mesta, jih gre za praznike in za nedelje nekaj vedno v cerkev. V slučaju smrti so seveda po francoski navadi vsi cerkveno pokopani.

Legijski oficirji so večinoma poročeni in imajo svoje družine največkrat s seboj. Tudi njihovo življenje ni prijetno. Zaradi stroge discipline se jih legijonarji boje. V bojih se znajo napraviti vendar tudi prave tovariške. Na splošno je treba reči, da jih legijonarji spoštujejo in ne sovražijo. Posebno mi je bilo všeč, da nisem slišal iz njihovih ust nobenega umazanega zmerjanja in nobenih ogabnih psovč, ki so mi ostale iz jugoslo-

NENAVADEN VOJAŠKI NOVINEC

V Olomoucu so pri nekem vojaškem oddelku prijeli nekega novineca zaradi nenavadne sleparije. Pri novičenju je komisija spoznala za sposobnega zasebnega uradnika, ki je bil v dobri službi. Ta pa se je bal, da bi z odhodom k vojakom izgubil službo, zato je pregovoril svojega brata, ki je bil brez dela, da je on šel služiti namesto njega. V začetku ni nihče opazil tega trika, šele pozneje se je izkazalo, da imajo v četi novakov rekruta, ki je v resnici rezervni nadporočnik. Delal je vojaške vaje tako precizno in sigurno, da je ostal vsem v oči, kar je pomagalo, da so ga razkrinkali.

Oba brata sta pod ključem.

BRATOMOR IZ SOČUTJA

Pred štirimi leti so našli v bližini Prage trafikanta Hlusačka mrtvega. Imel je rano na glavi. Ker je trpel na hudi živčni bolezni in ni bilo drugih dokazov, je izjavila pregledna komisija, da gre za samomor. Pred kratkim pa je dobil dogodek povsem drugačnega lica. Na policijo je prišla Hlusačkova sestra in povedala, da brat ni izvršil samomora, ampak da ga je umorila ona, in sicer iz sočutja, ker ni mogla več gledati njegovega trpljenja. Šele po štirih letih ji je dejanje začela očitati vest, katero si je olajšala s to izpovedjo in priznanjem storjenega zločina.

KROMPIR IN VIŠINSKI ZRAK

Francoški botanik Constatin je z dolgoletnimi poskusi ugotovil, da se neke vrste krompirja počutijo naravnost nebeško v višinskem zraku. Tu dobe posebno dober okus, kmalu dozore in dajejo bogato letino. Za rastlina, ki jo je za eno samo sezono presadil v gorovje, se je tu silno popravljala in "pomladila". Gorovje ni potrebno bogve kako visoko, zadostuje višina okrog 1500 m.

Pridelovalcu krompirja seveda ni treba pošiljati svoje rastline od časa do časa na "letovišče" v gore, temveč zadostuje, da sadi krompir, ki od tam izvira. Tudi takšen krompir daje več in boljše pridelke nego krompir iste vrste, ki je rasel vedno v nizavi. Ta ugodni učinek višinskega zraka pa ni za vse vrste enako velik. In podobno. Humoristični listi si prav radi privoščijo novo šolo, a povprečen Anglež kaže za njo veliko zanimanje.

Sola posljuje pod protektoratom pedagoške fakultete najbližje univerze, a mesto Ramsgate krije šolske izdatke. Drugi letnik bo šel že 50 šolateljev. Tudi druga angleška mesta razpravljajo o ustanovitvi podobnih zavodov. To

POGREŠANEGA LETALCA SO NAŠLI

Oaptown, 22. novembra. — Včeraj je bilo sporočeno, da je 19-letni letalec Victor Smith, ki je hotel poleteti v Anglijo, srečno dospel v Gao, francoska Zapadna Afrika. Ker ni bilo par dni nobenega glasu o njem, so se njegovi prijatelji že resno bali, da se je ponesrečil.

varske vojske v najbolj živem in neprijetnem spominu.

Hvala Bogu, je moja legijska služba končana in jaz sem že nekaj tednov spet med civiliziranimi ljudmi, katerim sem na kratko popisal življenje v legiji tako, kakršno je v svoji celoti, ne da bi kaj olepšaval ali očrnjeval, kljub temu, da zato moje opisovanje ni tako zanimivo, kakor bi sicer lahko bilo. To pot je bil namen kratke, splošne opis legije in življenja v njej. Ob drugi priliki pa bom popisal morda nekatere bolj nenavadne in bolj zanimive podrobnosti.

V legijo ne bi šel nikdar več, za nobene denarje. Vendar mi sedaj, ko mi je rok minil, ni žal, da sem bil v legiji. Prinesel sem iz nje zdravo kožo, francosčine sem se naučil popolnoma in še nemahine na vrhu, mnogo bogatih izkušenj sem si pridobil, zlasti sem ljubi zelo na globoko spoznal. Predvsem pa vem sedaj ceniti vrednost in lepoto svojega kulturnega krišanskega življenja, v katero sem spet nedopovedljivo prijetno zadihal.

ZLATO V GUYANI

Za zloglasno francosko kazen-sko kolonijo Guyano vlada ta čas ogromno zanimanje po vsej Franciji. Tam so odkrili namreč izdatna zlata ležišča, tako izdatna, da prekašajo kake najbogatejša podobna ležišča v Južni Ameriki.

Ta vest utegne spreminiti vso to deželo nesreče in smrti v deželo dela in blaginje. Že sedaj so se začeli vanjo vseljevati tropi iskalec zlata, kakor je to običajno po vseh podobnih najdbah. Zlato iščejo na svojo pest. Francoska vlada jim ne dela za sedaj nobenih ovir, a čim bo začela s sistematičnim iskriščanjem zlatega bogastva bo teh samostojnih iskalec zlata, ki sestoje večinoma iz pustolovec vseh dežel, in njihovega delovanja konec.

Čudno je, da so ta velika najdišča zlata odkrili šele sedaj, posebno čudno, pa zaradi tega, ker so v Guyani že doslej iskriščali zlato rudnike manjšega obsega in ležajo zlato žile tik pod zemeljsko površino. Po drugi strani pa je treba seveda priznati, da je dežela malo obljubena in da bo treba ogromnih investicij, da bo mogoče začeti z metodičnim delom. V deželi sta le dve prometni zvezi, železnica, ki gre skozi kazen-sko naselbino, in slaba avtomobilska cesta. Obe prometni žili pa sta 40—50 km oddaljeni od krajev, kjer so odkrili zlata ležišča in vmes se razprostirajo velikanska močvirja. Da se ti kraji zvežejo z morjem, bo treba zgraditi najmanj 50 km dolgo železniško progo.

Francoška vlada je poslala v Guyano dva strokovnjaka, da bi natančno proučila zadevo s temi zlatimi rudniki in možnost prometa zvez z njimi. Strokovnjaka sta že podala svoje poročilo in pravi, da bi lahko že prvo leto sistematičnega dela vrlo najmanj 10 ton čistega zlata.

OČETJE V GOSPODINJSKIH ŠOLAH

V Ramsgateju na Angleškem je zaključila prvo šolsko leto edina očetovska šola na svetu. Izmed 10 gojencev, ki so polagali zaključni izpit, ga je z uspehom naredilo samo pet. Odgovarjati so morali na vprašanja: Kaj boste počeli, če boste ostali sami doma z jokajočim otrokom? Kaj morate storiti, če se vam prehladi otrok? In kaj, če je otrok lačen, a vaše soproge še vedno ni domov? In podobno. Humoristični listi si prav radi privoščijo novo šolo, a povprečen Anglež kaže za njo veliko zanimanje.

Sola posljuje pod protektoratom pedagoške fakultete najbližje univerze, a mesto Ramsgate krije šolske izdatke. Drugi letnik bo šel že 50 šolateljev. Tudi druga angleška mesta razpravljajo o ustanovitvi podobnih zavodov. To

POZIV NAROČNIKOM

Vse naročnike, ki se niso odzvali na poslano jim opomine prosimo, da po možnosti takoj poravnajo naročino. Ko mur točasno ni mogoče, naj nam sporoči.

Vsem onim, ki se ne bodo odzvali, bomo primorani vstaviti nadaljno pošiljanje lista.

Uprava "Glas Naroda"

je povsem umljivo za današnjo dobo. Čeprav je že dovolj "Materinskih šol" iz polpreteklih časov, ki dajejo pouk materam, ima danes marsikatera mati premalo časa za dom, ker je zaposlena v tovarni ali pisarni. Preostotok mora oče kuhati, prav tako paziti na deca, kadar je mati zaposlena. Seveda, če je prost. Mnogo moških nima posla, dočim si služijo njihove soproge kruh kot postrežnice in služkinje. Sicer pa sama pravičnost zahteva, da si delita oče in mati po opravljenem delavniku družinske dolžnosti. Zato se zanimajo zdaj očete za šole, kjer se soznanijo s kuhanjem in gospodinjstvom, prav tako kakor poprej njih žene. Tak je danes čas.

HERRIOT IN MUSSOLINI SE NE BOSTA SESTALA

Pariz, Francija, 22. novembra. Ministrski predsednik Herriot je rekel na zadnjem zborovanju stranke radikalnih socialistov, da stremi po boljših odnosih med Francijo in Italijo. Danes je sprejel v avdienci senatorja Benzengera, navdušenega zagovornika sprave med obema državama, ki se je ravnokar vrnil iz Rima. Sprava se je domnevalo, da bo Herriot odpotoval v Italijo, slično kot je odpotoval v Španijo, toda dan tega obiska zaenkrat še ni določen.

IZREDNA SREČA

Two Harbors, Minn., 22. nov. Ko je stopila šestnajstletna Graec Monahan iz svoje hiše, je opazila velikega srnjaka, ki je brskal po snegu za travo. Vrnila se je v hišo ter telefonirala avditoriju P. Nelsonu za licenco. Mr. Nelson ji je odvrnil, da bo licenca po preteku treh minut izgotovljena. Počkala je tri minute, nato pa vzela očetoovo puško in ustrelila srnjaka. Nato je šla v sodno postopje po licenco.

Vsakourstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

ČENE ZA OGLASE SO ZMERNE

MOŠKI

Specijalist za spolne bolezni.

Skrbno zdravi vse akutne in kronične bolezni otekline, koče, krv, ture, izgubljeno moč in vse druge notranje bolezni.

ZMERNE CENE. 16 LET PRAKSE V EVROPI IN TUNAJ

205 E. 70th ST. N. Y. C.

PREPLAČAN povzet in nasvet. Dnevno od 10. dopoldne do 8. v. Ob nedeljah od 10. dopol. do 3. pop.

Na modernost metode. GOVORIMO SLOVENSKO

Glejte na oglas v mojem listu, vas bo prepričal, da ste na pravi poti do zdravja. Poslušajte zdravilne vseh ženskih naravnosti.

Dr. Speed

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

64

(Nadaljevanje.)

— Da, — pravi Berta naglo.
— Berta, ali mi pri najinem dolgem prijateljstvu ne bi mogli posoditi pet dinarjev? Ker se vam tako dobro godi, boste to lahko pogrešili. Moja gospodinja, pri kateri stanujem, me bo sicer postavila na ulico.

Berta pomišlja; kaj naj ji reče? Za božjo voljo, ta reva! Tako suha in lačna! Toda niti sama nima pet dinarjev!

Mana toži: — Povsod je slabo. Gospoda in gospoda, pa nikjer nič. Moja zadnja služba je bila dobra; devetdeset dinarjev, večkrat tudi napitnina, dobra jed, dobra postelja in lepa soba. Vsak opoldne in zvečer steklenica piva. To je že šlo. Gospoda je bila vino. Pa kaj si mislite?! — Mana obstoji in drži Berto za gumb. — Gospa me vedno vpraša, kam grem, ako grem zvečer ven. In mi neče dati ključa — ali si morate to misliti? Kaj jo briga, kam grem? Tega pa nisem mogla prenesti. Pa sem šla. Da, če ima človek smolo! Berta, kako pa je s tistimi petimi dinarji? Ali mi jih hočete posoditi?

Kako bi se je mogla odkrižati? Nemirno se Berta ozira okoli. Ali ji od nikoder ne pride pomoč?

Zdaj pa — koraki! Trap, trap — naglo prihajajo bližje. Berta se ozre in nervozno se zgane — bil je debeli gospod!

Že je bil tik nje; takoj se počuti slabo in kot zakleto.

— No, gospodična, — pravi gospod Lampret in se prime za klobuk. — Kako je? Se še niste premislili? Še ne? — Lampret preneha in jo natančneje ogleda ob luči svetilke.

— Nič ni treba kuhati, samo pospravljati sobe, samo lahko hišno opravilo! In osemdeset dinarjev!

Mana lahno vzklikne in včepne Berto v ramo:

— Kakšna sreča!

Berta pa, kot bi se zbudila iz mučnih sanj se ji odtrga. Ne da bi rekla v slovo kako besedo, zbeži in zavije okoli prvega vogla.

Bleda in izmučeno tez z objokanimi očmi pride domov.

Artur in Mina sedita ravno pri večerji. Nekaj svečanega plava po celém stanovanju. Celo svetilka je gorela svetlejšje.

Iz Mininega obraza so izginile nekatere brazde, iskra sreče jo je pomladila. Z žarečimi očmi pogleduje moža in ga skrivaj pogladi po rokavu. Veselo se smeje Frida, ki je stala na prstih ter je skušala z ročicami doseči mizo.

— Artur je dobil službo, — vzklikne Mina proti Berti.

— Tako! Samo da je dobil! — Brez nadaljnjih besed sede Berta utrujena k mizi in si z rokami podpre glavo.

— Da, — pravi Artur ponosno in stegne ude. — Po se nisem malo potrudil. V pivnici sem se seznanil z nekim delavcem v tiskarni in mi pravi, da imajo mnogo dela in da iščejo delavce. Splošno se nisem hotel ponujati. Potem sem pa le šel. In zdaj sem delavec pri tvrdki Doberle & Co. Osemnajst dinarjev na teden — lepa plača, kaj ne? Mina, pojdi še enkrat in prinesi nekaj steklenice piva. S časom bomo že do kaj prišli.

— Ako te ne bodo odslovili, kadar ne bo več toliko dela, — pravi Mina v skrbeh in zopet se ji pokaže brazda okoli nosa. — Za sedaj si samo pomožni delavec.

— Kaj pomožni delavec! Neumnost! Se bodo še premislili, predno me odpustijo. Ali je tako lahko dobiti izobraženega človeka? To je vse kaj drugega, kot kak navaden človek!

Artur je bil nocoj zelo visok. Tako vesel že davno ni bil, odkar se je poročil in še nikoli tako ljubeznjiv proti svoji ženi. Šali se z njo, jo boža po licih in jo nazivlja s sladkimi imeni. Frida je vzel v naročje je z njo plesal po sobi. In Frida, ki ni bila vajena tolike nrijaznosti, ga vleče za lase in vriska.

Življa in poje, dokler ljudje, ki so stanovali pod njimi, ne potrkajo z metlo ob strop. V vsem tem veselju, ki se je kot solnčni žarek prikradalo v sobo, Mina ni bila nič udeležena.

Njene obrvi so stisnjene, njene ustnice so zaokrožene. Nova služba, tri dinarje več na teden — to bi se izplačalo!

In Mini se izvije globok, tresoč vzdih.

Prva pomladanska nevihta se je poglobila. Opoldne je solnce tripekelo na cestni tlak; žarki so bodli kot meč. Kdor je le mogel, je poiskal senco. Zvečer, ko se je solnce že davno skril za težkimi oblaki, je bilo zopet zelo hladno. Vsa gorkota je izginila z bliskom in treskom; vlažna, temna moč je visela nad ulicami.

Greta je čepela na skafu v kuhinji. Že jutraj ji je sree divje utripalo, kot bi hotelo zlomiti prsni obok; neprestano jo je nekaj stresalo. Njeni težki udje se niso uklonili njeni volji. Trudna je ležala v nizni postelji, stresla se je pri vsakem tresku in skrila glavo v blazino.

— Misli na večnost! Umreti moraš!

Nikdar ji te besede, ki so se blestele na steni v dvorani zveličavne armade, niso bile tako živo pred očmi, kot ravno sedaj. Brala jih je pri vsakem blisku, ki je prerezal noč kleti. Slišala jih je pri vsakem grmenju, ki je preplulo noč ulice.

Jokaje, tresoč se in v molitvi je ležala v neprodni temi. Ne prestani vzdihni so ji uhajali iz ust skozi blede ustnice; vročina in mraz jo pretresa. Boji se; zdaj, to minuto pride sodba! Boji se, oh — pa ne za sebe!

Nepremagljiva sila jo vleče k njenim ljubim ljudem. Ko pride mati slučajno v kuhinjo, jo naglo prime za krilo.

— Mati!

— Kaj hočeš? Ali te je tudi strah? Strašno vreme! Noben človek ne pride v prodajalno; nikdo se ne upa na ulico. Obsedena bomo na spinaci in rabarbari. Kako lije! — S pestjo zapreti navzgor.

— Mati! — To je bil strašen vzklik, toda Rezkova že nič več ne sliši; glasno godrnja gre iz kuhinje.

Ko nevihta poneha, se Greta počuti boljše.

Dolgo se sedi na skafu in posluša praskanje dežja. Dež šumi kot uspravanka, tako nežno, tako vabljivo, vedno ista tiha pesem — mirno, mirno — samotnemu dekletu se zapro oči.

Greta ne spi; samo sanja se ji. — Poslušaj, petje zveličavne armade! Vriskačji glasovi rešenih. Vsi hočejo skozi biser na vrata v belih oblačilih. Vsi madeži so očisti, oprani vsakega greha in sramote v sveti reki zveličanja.

In izvoljeni, ki stoje poleg prestola, se smehljajo in migajo z rokami.

— Oh! — Greta stegne roke v temno noč — rada bi rešila dušo, kako rada, kako rada!

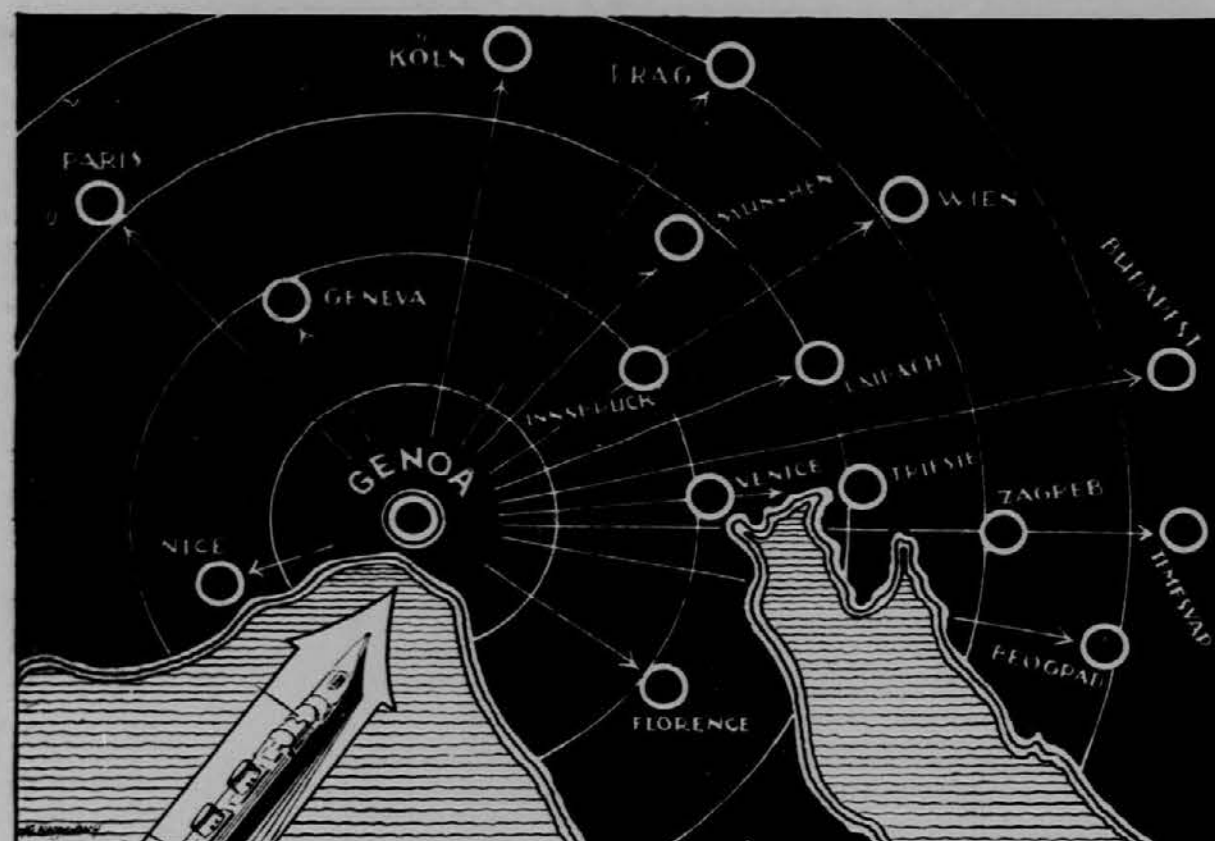
Odločno in v velikem navdušenju vstane. Tedaj pa se odpro vrata, pride mati z Eli s svetilko v roki.

— No, celo v temi, ponočna sova! — To naj bi bila šala, toda Greta se ustraši že prvega hripavega glasu in se užaljena stresne.

(Dolgo prihajajo.)

7 DNI do SLOVENIJE in CENTRALNE EVROPE

VOŽNJA PO ŽELEZNICI VKLJUČENA

Božično odpotje z novima razkošnima ogromnima parnikoma

R E X

preko FRANCIJE IN GENOVE

3. Decembra

Conte di

S A V O I A

preko FRANCIJE IN GENOVE

Deviško potovanje 14. Decembra

Izberite si solčno južno pot do Slovenije. Idealna, mirna proga pozmimi, v enem izmed dveh plavaljskih razkošnih hotelov, in vasa vožnja v domovino vam bo nepozabni dogodek. Po čudoviti prekocezniki vožnji, uživajte milo podnebje oceana ter veselite se vedno sijajočega solca na sinjem Sredozemskem morju, se boste izkrcali v Genovi, odkoder vas bodo odvedli moderni ekspresni vlaki v par urah do Slovenije. Od GENOVE boste spremljani v domovino. Pol dne do jugoslovanske meje in direktne zveze z Dalmacijo.

Pod vsak lokalni agent ali v našem uradu 1 State Street, N. Y., boste dobili popolna navodila. Pošite za ilustrirano knjigo.

ITALIAN LINE

TRAGEDIJA IZUMITELJEVE DRUŽINE

Pred nekaj meseci smo pisali o smrti dunajskega tipičnega povojnega izumitelja Emila Mareka, ki ga je pokosila jetika, čeprav je bil poprej na pljučih vedno zdrav in ni kazal niti najmanjšega nagajanja k tuberkulozi. Njegova smrt je zaradi okoliščin, v katerih je umrl, izhajala številne komentarje. Marek je namreč postal popularen s procesom zaradi zavarovalnice. Bil je zavarovan za visoko vsoto proti telesni poškodbi. Pri občasovanju podstavka za neki svoj izum pa mu je izpodletela sekira ter mu odsekala nogo. Zavarovalnica se je postavila na stališče, da je bila ta reč namenoma povzročena in šele pred sodiščem sta se zavarovane in zavarovalnica pogodila, nakar je dobil pohabljenec del zavarovalnice.

S tistim denarjem je odpotoval Marek v Afriko, kjer je upal, da si bo ustvaril novo eksistenco. Toda areta mu ni bila mila. Zaradi velikih izgub se je kmalu vrnil nazaj v domovino, kjer se je lotil popraviljanja radijskih aparatov. V tem poklicu ga je zalotila smrt.

Po njegovem pogrebu so vsi dunajski listi pogrevali usodo nesrečnega moža in začeli pisati tudi o njegovi ženi, ki je ostala brez sredstev za življenje z dvema otrokoma. Usoda let-h je bila zelo žalostna. Mati in otroka sta zbolela, en otrok je umrl, drugega so sprejeli v neko zavetišče, mater pa so morali oddati v bolnico za živčne bolezni, kjer izprva niso mogli ugotoviti značaja njenega obolenja. Kazala je pač znake živčne izpranosti, a to ni bil edini vir bolehnosti.

Čez nekaj časa so zdravniki opazili na Marti Marekovi sumljive znake zastrupljenja z arsenom. Začeli so ji izpadati lasje kar v šopih, nohti so se lomili od krhkosti in po vsem životu so se pojavile nekakšne podplutbe. Zdravniki so zaradi tega prijavili stvar policiji.

Ta je zaslišala Marekovo, a zaradi njene bolezn ni mogla izvrši

KUBELIK TOŽEN

Madžarski veleposestnik grof Nikolaj Szecheny toži slavnega češkega violonista Jana Kubelika in njegovo ženo. Leta 1928 je bil grof v denarni stiski in je prodal na Gradiščanskem Kubeliku lepo posestvo. Po pogodbi se je Kubelik obvezal plačati hipoteko v znesku 60.000 šilingov in še nekaj dolgov v skupnem znesku 80.000 pengo, kolikor je veljalo posestvo. Denar bi moral plačevati v obrokih, toda Kubelik ni mogel izpolnjevati v pogodbi določenih pogojev in zato so ga avstrijske oblasti ekskvirirale.

Zdaj zahteva madžarski grof postopno budimpeštanskega sodišča naj mu Kubelik plača 1.500.000 pengo kot protivrednosti za posestvo, poleg tega je pa virtuozu še ogradil. Tožitelj pravi med drugim, da sta Kubelik in njegova žena prodala na dražbi že mnogo umetnine iz njegovega gradu za 87.000 pengo, ki so pa vredne mnogo več. Ker Kubelik in njegova žena k prvi obravnavi, ki bi se morala vršiti septembra v Budimpešti, nista prišla, je bila obravnava preložena na december.

PRVA NAPOLEONOVA LJUBEZEN

Napoleonovi življenjepiseci so zabeležili doslej tri poraze slavne vojskovodje, pri Aspernu, pri Leipzig in Waterloo. Zdaj se je pa izkazalo, da je doživel Napoleon hud poraz takoj v začetku svoje kariere, ko je bil še kadet vojaške šole v Valenci. Tam se je nekega dne v družbi seznanil s 14 ali 15 letnim dekletom, ki se je takoj do nje zaljubil v njo. Zgodovina je nam ohranila samo njegova pisma dekletu, ki mu je bilo ime Ema; iz pisma je razvidno, da se je Napoleon zamen potegoval za njeno ljubezen. To je bila prva Napoleonova ljubezen in čudno je, da je imel smolo baš pri prvi, dočim se mu pozneje ni bilo treba pritoževati, da bi ga ženske ne marale. Stirikrat je poskusil, pa ni šlo.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

26. novembra:	Champion v Havre	21. decembra:	Champion v Havre
29. novembra:	Augustus v Genova	22. decembra:	Pres. Harding v Havre
30. novembra:	Majestic v Cherbourg	23. decembra:	Deutschland v Cherbourg
1. decembra:	Bremen v Bremen	27. decembra:	Bremen v Bremen
2. decembra:	Olympic v Cherbourg	28. decembra:	Olympic v Cherbourg
3. decembra:	New York v Cherbourg	29. decembra:	New York v Cherbourg
4. decembra:	Manhattan v Havre	30. decembra:	Manhattan v Havre
5. decembra:	Statendam v Boulogne sur Mer	31. decembra:	Olympic v Cherbourg
6. decembra:	Stuttgart v Bremen	1. januarja:	Majestic v Cherbourg
7. decembra:	Olympic v Cherbourg	2. januarja:	Albert Ballin v Cherbourg
8. decembra:	Rex v Genova	3. januarja:	Bremen v Bremen
9. decembra:	Patris (BOŽIČNI IZLET) v Havre	4. januarja:	Rex v Genova
10. decembra:	Albert Ballin v Cherbourg	5. januarja:	Lafayette v Havre
11. decembra:	Majestic v Cherbourg	6. januarja:	Leviathan v Cherbourg
12. decembra:	Rex v Genova	7. januarja:	Aquitania v Cherbourg
13. decembra:	Manhattan v Havre	8. januarja:	Manhattan v Havre
14. decembra:	Manhattan v Havre	9. januarja:	Manhattan v Havre
15. decembra:	Manhattan v Havre	10. januarja:	Manhattan v Havre
16. decembra:	Manhattan v Havre	11. januarja:	Manhattan v Havre
17. decembra:	Manhattan v Havre	12. januarja:	Manhattan v Havre
18. decembra:	Manhattan v Havre	13. januarja:	Manhattan v Havre
19. decembra:	Manhattan v Havre	14. januarja:	Manhattan v Havre
20. decembra:	Manhattan v Havre	15. januarja:	Manhattan v Havre

DVA BOŽIČNA IZLETA V JUGOSLAVIJO

PREKO HAVRE

Na najnovšem francoskem parniku "CHAMPLAIN" in "PARIS" 26. NOVEMBRA in 9. DECEMBRA izletnike bodo spremljali izvedenci spremljevalci French Line NIZKE CENE ZA VSE DELE JUGOSLAVIJE

Za informacije in cene vprašajte pri našem lokalnem agentu LEO ZAKRAJŠEK General Travel Service, Inc. 1359 Second Ave., New York, N. Y. METROPOLITAN TRAVEL BUREAU (Frank Sakser) 216 W. 18th St., New York, N. Y.

French Line

19 STATE STREET NEW YORK, N. Y.

Končno je napisal še peto in zadnje pismo s prošnjo, naj mu prejšnja pisma vrne. Dekle je pa ostalo neizprosnno in mu pisem ni hotelo vrniti. Nad 100 let je minilo, predno je našel ta pisma zbiralec Barrett, ki jih je pa iz spoštovanja do Napoleona zaklenil v predaleček svoje pisalne mize tako, da so prišla na dan šele zdaj po njegovi smrti. In tako se je pridružila ženska, ki sta temeljito posegli v Napoleonovo življenje, namreč Josefina in Marijo Louise, še tretja, mlado dekle, ki pa seveda v Napoleonovem življenju ni igrala nobene vloge.

KRATKA SREČA

Na čuden način se je poigrala usoda s siromašnim natakajem Signundom Ehrlichom v glavnem mestu bivše Bukovine. Gre za kruto šalo usodne pomote, ki mu je nekega jutra položila v naročje skoraj pol milijona lej, torej za siromaka ogromno premoženje in nepričakovano srečo, ki je pa trajala samo en dan. Na vrata tosnega Ehrlicheve sobice je potkal nekoga jutra pismonoša in izročil ubogemu natakarku dopis Narodne banke z obvestilom, da je prišlo na njegovo ime iz Berlina 480.000 lej. Ko se je natakark otrešel prvega presenečenja, se je spomnil na prijatelja, ki se je pred leti izselil v Ameriko in mu pred odhodom obljubil, da bo mislil nanj, če obogati.

Prostodušni natakark je bil prepričan, da mu pošilja denar prijatelj, ki je gotovo postal v Ameriki milijonar. Ves srecen je odšel v banko, kjer so mu denar res izplačali. Tako je poravnal vse dolge, si nakupil novih oblačil in tudi svojo rodino je temeljito založil za zimo, nekaj tisočakov je pa razdelil med na siromašnejše prijatelje. Potrošil je 28.000 lej in zvečer je legel k počitku s prijetno zavestjo, da je bogataš in dobrotnik. Toda zjutraj na vse zgodaj ga je zbudil iz sladkega sna uslužbenec Narodne banke, češ, naj se takoj oglasi v banki. Tam so mu povedali, da je bil denar namenjen Signundom Ehrlichu, trgovcu s kožuhovino iz Leipziga.

Ehrlich je seveda kot postenjak tako vrnil banki denar, razen onih 28.000 lej, ki jih je potrošil že prvi dan. Pomoto je bila zakrivila banka in zato mu je rada odpustila onih 28 tisočakov. Kjer nič ni, še vojska ne vzame. Ubogi natakark je pa padel z neba radosti na tla bridkega razočaranja. Edino dobro je, da se je z rodino vsaj pošteno obdelal, da ga zima ne bo zeblo.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Slovo samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI 'GLAS NARODA'

216 West 18th Street

New York City

ADVERTISE

n "GLAS NARODA"